

Det juridiska landskapet för offentlig upphandling - sektorslagstiftning

SOI:s årskonferens

Malmö, 17 april 2024, Helene Molander

Upphandlingsmy
250 prenumeranter

HEM VIDEOR SPELLI

Uppladdningar SPELA UPP ALLA

Upphandla den effekt du vill ha!
30:39

Hållbar samhällsbyggnad

Lunchwebbinarium: Upphandla den effekt du vill...
571 visningar • Streamat för 3 veckor sedan
Undertexter

Hållbar sam (syntolkad)
16 visningar för 1 månad

Plasten i offentlig sektor: Inte bara plast - Rätt plast
1:42

Plasten i offentlig sektor: Inte bara plast - Rätt plast

Plasten i offentlig sektor: Inte bara plast - Rätt plast
12 visningar • för 1 månad sedan
Undertexter

Upphandlingsmyndigheten
Offentlig förvaltning • Södra, Stockholm • 3 973 10järe

Vi ger stöd genom att utveckla och förmedla kunskap, verktyg och metoder för offentlig affärer, inköp och upphandling.

[Gå till webbplatsen](#)

Startsida

Info

Jobb

Personer

Uppdateringar

Upphandlingsmyndigheten
6 300 följare
7 år

Vi har tagit fram 26 årgårdsförslag för hur offentliga upphandlingar ytterligare ska kunna bidra till att klimamålen nås. Förslagen är i huvudsak sådana som regler och statliga myndigheter kan driva och besluta om. Det handlar bland annat om att stärka pka vida vägen (precis som även Fossilfritt Sverige föreslår); tydligare lagstiftning och att höja upphandlande organisationers kompetens kring effektiv och hållbar upphandling.

<https://lnkd.in/e/RbmwK>

60 gillar

Gilla Kommentera Dela

Upphandlingsmyndigheten
6 300 följare
7 år

Vi har identifierat fem viktiga områden som kommuner och regioner bör arbeta med under lödande pandemin. Det är nu vi har myndighet att genomföra de nödvändiga förändringar som gör att vi står rustade när nästa kris kommer, säger Maria Ohman, som är strateg på myndigheten i en debattartikel i Dagens Samhälle.

<https://lnkd.in/e/NoUuM5>

Upphandlingsmyndigheten

Sök på webbplatsen

Välkommen

- hos oss får du stöd inom offentliga affärer

Sök på webbplatsen

Inköpsprocessen steg för steg → Regler och lagstiftning om upphandling → Förbered för en strategisk organisation →

Ska du göra en upphandling? Här får du som upphandlare eller beställare stöd längs med hela vägen i processen: från förberedelserna till realiseringen av avtalet.

På dessa sidor hittar du stöd och information om de regler som kan aktualiseras vid offentlig upphandling.

Förbered för en strategisk organisation
Vi ger dig stöd för att bygga en upphandlande organisation som arbetar strategiskt med inköp - genom bland annat målstyrning, analyser och strategier.

Göra affärer med offentlig sektor → Statsstöd → Kunskapsbank för offentliga affärer →

För dig som vill bli leverantör till offentlig sektor - här hittar du stöd om vad som är viktigt att tänka på.

Statsstöd är finansiering med offentliga medel som ger ett eller flera företag en fördel i förhållande till övriga konkurrenter. Här ger vi vägledning kring de regler som styr detta.

Här har vi samlat kunskap och inspiration kring offentliga affärer - bland annat publikationer, remissvar, statistik och lärande exempel. Vi beskriver också vad offentliga affärer är.

Direktupphandling

En vara eller tjänst som totalt inte överstiger direktupphandlingsgränsen kan köpas in via en så kallad direktupphandling.

Covid-19-information

Vi har samlat information om allt som berör offentlig upphandling och statsstödsregler med anledning av spridningen av det nya coronaviruset.

Fråga oss!

I vår Frågeservice kan du ställa dina frågor antingen via vår Frågeportal, genom att ringa till oss eller chatta med oss.

Frågeportalen

Om du vill just nu många trästa länkar i Frågeportalen. Vi ber om att uppdatera alla berörda inlägg!

Sök eller Fråga oss

Inköpsprocessen

Vad är en tjänstekoncession? 1

Hur långt får avtalets löptid vara för kontrakt respektive ramavtal? 1

Rättelse av fel, förtydligande och komplettering - får man godkänna att andsgivare kompletterar? 1

Medför en frivillig avtalspärri att upphandlingen kan överprövas? 5

Se fler inlägg

Offentlighet och sekretess

Omfattas statliga bolag av offentlighetsprincipen och OSL? 3

Är antal hämtare av upphandlingsdokumenten en offentlig uppgift? 4

Kan den upphandlande myndigheten sekretessbelägga anbud? 1

Varför har den upphandlande myndigheten belagt delar av andras anbud med sekretess? 5

Se fler inlägg

Innovation och dialog

Välkommen till vår Frågeservice om offentlig upphandling och statsstöd! Vi ger dig stöd inom upphandlingens regelverk, praktik och hållbarhetsaspekter samt statsstöd. Vi gör däremot inga bedömningar i enskilda fall.

Vill du hellre prata med oss direkt? Vill du hellre ringa och ställa din fråga? Du når oss på telefon varje helgfrimåndag till torsdag mellan klockan 9-12 på telefonnummer 08-586 217 01. Varje helgfrimåndag till torsdag mellan klockan 13-15 och fredag klockan 9-12 kan du även chatta med oss via vår webbplats.

Vill du hjälpa oss vidareutveckla Frågeservice? Vi vill bli bättre! Om du vill hjälpa oss hittar du mer information via den här länken.

Vi svarar på dina frågor

Heini-Marja
Hållbarhetsspecialist

Erika
Upphandlingsjurist

Sara
Upphandlingsjurist

Josefine
Upphandlingsjurist

Henrik
Upphandlingsjurist

Visa alla

Släcka meddelande

Upphandlingsmyndigheten

Community

273 personer gillar detta

202 personer följer detta

33 medlemmar

Om

Skatsevägen 10 (12,5 f km)
17141 Södra kommun
Visa vägbeskrivning
08-086 217 00

Kontakta Upphandlingsmyndigheten i [Närvaron](#)

www.upphandlingsmyndigheten.se

Statlig organisation - Myndighetslagen

Öppettider 08:30-16:30
Öppet nu

Bidtransparens

Facebook: Visa information för alla följare (du är förädl)

”Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. ”

“Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i denna lag **eller någon unionsrättslig bestämmelse om upphandling** och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. ”

Utblick mot EU

Inte bara svenska regeringen och beslutsfattarna hos upphandlande svenska organisationer som ser offentlig upphandling som ett verktyg för många olika politikområden

Höja blicken och titta lite närmare på EU? - EU:s politikområden:

- ▶ Energi
- ▶ Folkhälsa
- ▶ Food safety
- ▶ Forskning och innovation
- ▶ Handel
- ▶ Humanitärt bistånd och civilskydd
- ▶ **Inre marknaden (– fri rörlighet)**
- ▶ Konkurrens
- ▶ Jordbruk *Inom vilka områden regleras upphandlingar?*
- ▶ Mänskliga rättigheter och demokrati
- ▶ Miljö
- ▶ Näringsliv och industri
- ▶ Rättsliga frågor och grundläggande rättigheter
- ▶ Regionpolitik
- ▶ Skatter
- ▶ Sysselsättning och socialpolitik
- ▶ Transporter
- ▶ Tull
- ▶ Utbildning och ungdomsfrågor
- ▶ Utrikes- och säkerhetspolitik
- ▶ Utveckling och samarbete
- ▶ Kultur

Olika typer av rättsakter

- ▶ Direktiv
- ▶ Förordningar

På EU-nivå

- ▶ Allt fler *unionsrättsakter* innehåller bestämmelser om offentlig upphandling
 - ▶ Inte bara upphandlingsdirektiven;
 - ▶ Direktivet om elektronisk fakturering; och
 - ▶ Direktivet om rena och energieffektiva vägtransportfordon

På EU-nivå, forts.

...utan också exempelvis

- ▶ IPI-förordningen

IPI-förordningen

- ▶ Ett handelspolitiskt verktyg - syftar till bättre tillträde för EU-företag till marknader i tredjeländer
 - EU-kommissionen kan inleda utredningar och besluta om IPI-åtgärder
 - Påverkar offentliga upphandlingar över vissa tröskelvärden
 - Det kan bl.a. uppstå en skyldighet för upphandlande organisationer att införa ett fiktivt prispåslag vid utvärdering av vissa anbud

...och FSR

- ▶ ...liksom Kommissionens särskilda **genomförandeförordning** om närmare bestämmelser för Kommissionens förfaranden enligt FSR
 - ▶ bestämmelser om form, innehåll och förfaranden för anmälningar av utländska ekonomiska bidrag och för försäkran om frånvaro av utländska ekonomiska bidrag i samband med offentliga upphandlingar

**...bestämmelser om offentlig upphandling
finns dock numera i många flera rättsakter!**

...t.ex. Minimilönedirektivet

- ▶ *"Ett ändamålsenligt genomförande av det minimilöneskydd som fastställs i rättsliga bestämmelser eller som följer av kollektivavtal är avgörande för tilldelningen och fullgörandet av offentliga upphandlingskontrakt och koncessionskontrakt. [...] Detta direktiv skapar dock inte någon ytterligare skyldighet i förhållande till de direktiven."*
(skältext 31)

...och Lönetransparensdirektivet

- ▶ Artikel 24, **Lika lön vid offentlig upphandling och koncession**
- ▶ Medlemsstaterna ska
 - ▶ säkerställa att ekonomiska aktörer i samband med offentlig upphandling eller koncession fullgör sina skyldigheter i fråga om likalöneprincipen

...Lönetransparensdirektivet, forts

- ▶ Medlemsstaterna ska överväga att ålägga upphandlande myndigheter att införa sanktioner och **uppsägningsklausuler** för att följa likalöneprincipen vid offentlig upphandling eller koncession
- ▶ En upphandlande myndighet ska få **utesluta ekonomiska aktörer** från deltagande i en given upphandling om det kan påvisas att skyldigheterna i direktivet överträtts

...och i Direktivet om jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser

- ▶ Beslutat i november 2022
- ▶ Innehåller uttryckliga bestämmelser om offentliga kontrakt i artikel 8
 - ▶ Hur och när gäller reglerna för svenska offentliga upphandlingar?
 - Kan eCertis vara en väg framåt?

...och i avskogningsförordningen

- ▶ Bland sanktionerna återfinns:
- ▶ *"Tillfälligt uteslutande i högst tolv månader från offentliga upphandlingsförfaranden och från tillgång till offentlig finansiering, inklusive anbudsförfaranden, bidrag och koncessioner"*
- ▶ Hur förhåller sig denna nya uteslutningsgrund till t.ex. rätten till self cleaning enligt upphandlingsdirektiven?

...och i batteriförordningen...

- ▶ Framhåller offentlig upphandling som en viktig sektor för att minska miljöpåverkan
- ▶ Bland de materiella bestämmelserna finns tex artikel 85, *Miljöanpassad upphandling*:
 - ▶ Upphandlande organisationer ska (när de upphandlar batterier eller produkter som innehåller batterier) **beakta den miljöpåverkan som de batterierna har under sin livscykel**, i syfte att säkerställa att sådan påverkan begränsas till ett minimum

Batteriförordningen, forts.

- ▶ EU-kommissionen ska inom viss tid i en **delegerad akt** fastställa
 - ▶ **tilldelningskriterier för upphandlingsförfaranden** för batterier eller produkter som innehåller batterier

...och i Direktivet för energieffektivitet

- ▶ Skyldighet att **ställa krav på**
 - ▶ **hög energieffektiviseringsprestanda** vid upphandling över tröskelvärdena enligt upphandlingsdirektiven (Artikel 7)

...och inom folkhälsoområdet:

- ▶ Det finns två nya förordningar från 2022 som tar sikte på gemensamma upphandlingar på EU-nivå i händelse av gränsöverskridande hot mot folkhälsan, behov av krisnödvändiga medicinska råvaror, m.m.
- ▶ Exempelvis ges EU-kommissionen möjlighet att agera inköpscentral
- ▶ Lärdomar från covid19-pandemin!

På temat kris: Halvledarförordningen

- ▶ En ram för att öka unionens resiliens på området för halvledarteknik inrättas
- ▶ Vid risk för exempelvis allvarliga avbrott i försörjningen av halvledare ska medlemsstaterna kunna genomföra gemensamma upphandlingar
 - ▶ EU-kommissionen kan agera inköpscentral

På temat försvar:

- ▶ ASAP-förordningen (stöd för ammunitionsproduktion, gemensam upphandling, ändringar i ingångna ramavtal)
- ▶ Edirpa-förordningen: inrättande av ett instrumentet för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling
- ▶ Tillfälliga regelverk

Det finns även mycket ny sektorslagstiftning på gång...

- ▶ Förslag på t.ex.
 - ▶ Antikorrupsionsdirektiv
 - ▶ Direktiv till skydd för miljön
 - ▶ Direktiv om miljöpåståenden
 - ▶ Avfallstransportförordning

- ▶ (tillfällig) uteslutning från offentlig upphandling bland sanktionsmöjligheterna!

Höja blicken och titta lite närmare på EU? - EU:s politikområden:

- ▶ Energi
- ▶ Folkhälsa
- ▶ Food safety
- ▶ Forskning och innovation
- ▶ Handel
- ▶ Humanitärt bistånd och civilskydd
- ▶ Inre marknaden (– fri rörlighet)
- ▶ Konkurrens
- ▶ Jordbruk *Inom vilka områden regleras upphandlingar? Många!*
- ▶ Mänskliga rättigheter och demokrati
- ▶ Miljö
- ▶ Näringsliv och industri
- ▶ Rättsliga frågor och grundläggande rättigheter
- ▶ Regionpolitik
- ▶ Skatter
- ▶ Sysselsättning och socialpolitik
- ▶ Transporter
- ▶ Tull
- ▶ Utbildning och ungdomsfrågor
- ▶ Utrikes- och säkerhetspolitik
- ▶ Utveckling och samarbete
- ▶ Kultur

Vad händer i Sverige just nu kopplat till sektorslagstiftningen?

- ▶ Lagstiftningspromemorian "Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning" har varit på remiss

“Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestämmelse i denna lag **eller någon unionsrättslig bestämmelse om upphandling** och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. ”

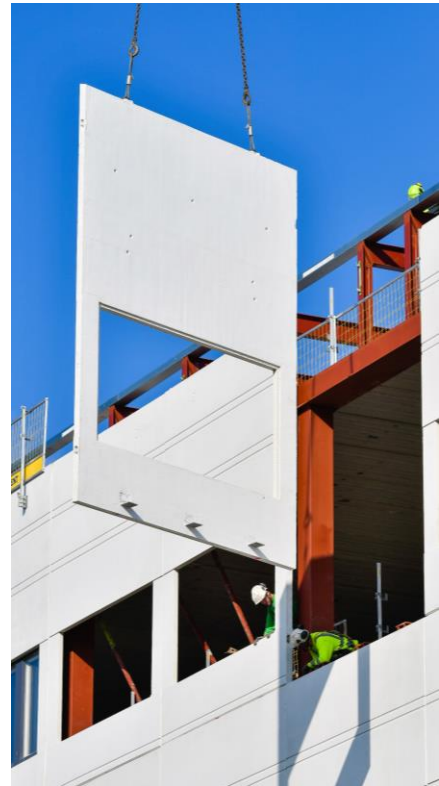
- **“Unionsrättsliga bestämmelser om upphandling**
Det kan finnas unionsrättsliga bestämmelser om upphandling som har företräde framför bestämmelser i denna lag.”

Ny föreslagen bestämmelse i 1 kap. 2a§ LOU

Sammanfattning - var är vi just nu?

- ▶ Mycket ny (/föreslagen) sektorslagstiftning som påverkar upphandlande organisationer och leverantörer
 - ▶ Bestämmelser i såväl förordningar som direktiv
 - ▶ Svåröverskådligt juridiskt landskap
 - ▶ Tolkningsproblem/rättsosäkerhet (self cleaning, rättsmedel, m.m.)
 - Finns ibland/ibland inte bryggor till upphandlingsdirektiven

Sammanfattning - var är vi just nu?

- ▶ För specifikt svenskt vidkommande:
- ▶ Lagstiftningspromemorian "Anpassningar av upphandlingslagstiftningen med anledning av EU:s IPI-förordning"
- ▶ Vad blir nästa steg?
 - ▶ Deadline för remissvar var 12 april

Vägen framåt för ett möjliggörande regelverk för offentliga affärer?

- Analys och fortlöpande bevakning

- Påverkansaktiviteter

- **Möjliggörande regelverk**

Snart EU-val

Kommer vi därefter att se en
översyn av
upphandlingsdirektiven?

Tack!

**För mer dialog under årskonferensen hittar
du oss i monter 16!**

Mer inspiration och vägledning
hittar du på vår webbplats

upphandlingsmyndigheten.se

Frågeservice

Telefon: måndag – torsdag kl. 9-12

Chatt: måndag – torsdag kl. 13-15, fredag kl. 9-12

Frågeportalen: dygnet runt

- @uhmynd
- Upphandlingsmyndigheten
- @upphandlingsmyndigheten
- Upphandlingsmyndigheten

Appendix –föredrag 16 april 2024 (SOI:s årskonferens)

- ▶ På följande bilder hittar du de fullständiga namnen på de rättsakter från EU som har berörts under föredraget
- ▶ De rättsakter som nämns är exempel på sektorslagstiftning. Uppräknningen är inte uttömmande

De EU-direktiv som LOU, LUF, LUK och LUFS bygger på

- ▶ "Klassiska direktivet": Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG
- ▶ "Försörjningsdirektivet": Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och om upphävande av direktiv 2004/17/EG.
- ▶ "Koncessionsdirektivet": Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner
- ▶ "LUFS-direktivet": Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG

Bestämmelser om offentlig upphandling i äldre rättsakter

- ▶ **Direktivet om elektronisk fakturering:** Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/55/EU av den 16 april 2014 om elektronisk fakturering vid offentlig upphandling. Direktivet har implementerats i Sverige via den sk. eFakturalagen.
- ▶ **eFakturalagen:** Lagen (2018:1277) om elektroniska fakturor till följd av offentlig upphandling
- ▶ Upphandlingsmyndigheten har på sin hemsida skrivit om vad eFakturalagen innebär

Bestämmelser om offentlig upphandling i äldre rättsakter

► Direktivet om rena och energieffektiva vägtransportfordon:

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1161 av den 20 juni 2019 om ändring av direktiv 2009/33/EU om främjande av rena och energieffektiva vägtransportfordon

- Implementerat genom ändring i lagen (2011:846) om miljökrav vid upphandling av bilar och vissa kollektivtrafiktjänster respektive i lagen (2010:1065) om kollektivtrafik

Sektorslagstiftning (beslutad)

- ▶ **IPI-förordningen:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1031 av den 23 juni 2022 om tillträdet för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från tredjeländer till unionens marknader för offentlig upphandling och koncession och förfaranden till stöd för förhandlingar om tillträde för ekonomiska aktörer, varor och tjänster från unionen till tredjeländers marknader för offentlig upphandling och koncession
- ▶ **FSR:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 av den 14 december 2022 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden
- ▶ Kommissionens **genomförandeförordning** (EU) 2023/1441 av den 10 juli 2023 om närmare bestämmelser för kommissionens förfaranden enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2560 av den 14 december 2022 om utländska subventioner som snedvrider den inre marknaden
- ▶ Upphandlingsmyndigheten har skrivit om både IPI och FSR på sin hemsida

Sektorstagstiftning (beslutad), forts.

- ▶ **Minimilönedirektivet:** Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 av den 19 oktober 2022 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen
- ▶ **Lönetransparensdirektivet:** Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/970 av den 10 maj 2023 om stärkt tillämpning av principen om lika lön för kvinnor och män för lika eller likvärdigt arbete genom insyn i lönesättningen och efterlevnadsmekanismer
- ▶ **Direktiv om jämnare könsfördelning i bolagsstyrelser:** Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2381 av den 23 november 2022 om en jämnare könsfördelning bland styrelseledamöter i börsnoterade företag och därmed sammanhängande åtgärder

Sektorstagstiftning (beslutad), forts.

- ▶ **Avskogningsförordningen:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1115 av den 31 maj 2023 om tillhandahållande på unionsmarknaden och export från unionen av vissa råvaror och produkter som är förknippade med avskogning och skogsförstörelse och om upphävande av förordning (EU) nr 995/2010
- ▶ **Batteriförordningen:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1542 av den 12 juli 2023 om batterier och förbrukade batterier, om ändring av direktiv 2008/98/EG och förordning (EU) 2019/1020 och om upphävande av direktiv 2006/66/EG
- ▶ **Direktivet för energieffektivitet:** Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning)

Sektorstagstiftning (beslutad), forts.

- ▶ Rådets förordning (EU) 2022/2372 av den 24 oktober 2022 om en ram för åtgärder som ska säkerställa försörjning av krisnödvändiga medicinska motåtgärder i händelse av ett hot mot folkhälsan på unionsnivå
- ▶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2371 av den 23 november 2022 om allvarliga gränsöverskridande hot mot människors hälsa och om upphävande av beslut nr 1082/2013/EU
- ▶ Båda är rättsakter som inte minst bygger på lärdomarna från covid19-pandemin. EU-kommissionen kan bl.a. agera inköpscentral för medlemsstaterna och det skapas mekanismer för samordning på EU-nivå

Sektorlagstiftning (beslutad), forts.

- ▶ **Halvledarförordningen:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1781 av den 13 september 2023 om en ram med åtgärder för att stärka Europas halvledarekosystem och om ändring av förordning (EU) 2021/694
- ▶ **ASAP-förordningen:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1525 av den 20 juli 2023 om stöd för ammunitionstillverkning
- ▶ **Edirpa-förordningen:** Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2418 av den 18 oktober 2023 om inrättande av ett instrument för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (Edirpa)

Sektorstagstiftning (i urval, ej beslutad)

- ▶ **Antikorruptionsdirektivet:** Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om bekämpning av korruption, om ersättande av rådets rambeslut 2003/568/RIF och Konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska gemenskaperna eller Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i och med ändring av direktiv (EU) 2017/1371 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (COM(2023) 234 final 2023/0135 (COD))
- ▶ **Direktiv till skydd för miljön:** Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om skydd för miljön genom straffrättsliga bestämmelser och om upphävande av direktiv 2008/99/EG
- ▶ **Direktivet om miljöpåståenden:** Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om styrkande och framförande av uttryckliga miljöpåståenden (COM(2023) 166 final 2023/0085(COD))
- ▶ **Avfallstransportförordningen:** Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om transport av avfall och om ändring av förordningarna (EU) nr 1257/2013 och (EU) 2020/1056 (COM/2021/709 final)